

N:o 26.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Febr. 1873, kl. 11 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, om upphörande af den vissa hemman nu åliggande såväl ordinarie som extra kronobrefbäring och den förras öfvertagande af Postverket; Gifven Stockholms Slott den 30 Januari 1873.

Med anledning af särskilda hos 1869 års Riksdag gjorda framställningar om att kronobrefbäringsskyldigheten måtte skiljas från jordbruket och öfvertagas af statsverket eller, om sådant icke kunde ega rum, att åtminstone de distrikt, som i anseende till lokala förhållanden hårdt betungades af detta besvär, måtte till dess fullgörande erhålla skäligen statsbidrag, har Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 3 April nämnda år anfört, bland annat, att frågor om kronobrefbäringsskyldighetens reglerande, om jemnare fördelning deraf, om dess skiljande från jordbruket eller om partiela lindringar deruti nästan vid hvarenda riksdag efter 1809 utgjort föremål för representationens behandling, att de ständigt återkommande framställningarna i ämnet syntes antyda ett hos de brefbäringsskyldige rådande, icke ringa missnöje med ifrågavarande besvär, att detsamma ock såsom en ännu i beskattningen kvarstående naturaprestation eller personlig tjänstbarhet vore af sådan beskaffenhet, att giltiga anmärkningar med fog kunde deremot göras, att särdeles under nuvarande tid, då så mycket gjordes för lättade kommunikationer och samfärdseln blifvit lifligare än

fordom, tjänstemännen utan tvifvel sjelfva lätteligen skulle kunna ombesörja tjänstebrefs fortskaffande, derest de, emot någon viss ersättning, finge sig ålagdt att derom draga försorg, men att, innan hufvudsakligt beslut i förevarande fråga fattades, det syntes Riksdagen vara af nöden, att ämnet närmare utreddes och förslag uppgjordes angående såväl sättet för kronobrefbäringsskyldighetens skiljande från jordbruket, som den ersättning, hvilken billigtvis borde tilläggas dem, som af kronobrefbäringen hittills egt sig begagna, hvarföre ock Riksdagen anhöll, det Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande angående lämpligaste sättet för berörda skyldighets skiljande från jordbruket, ville låta utreda frågan om de kostnader, hvarmed en sådan åtgärd kunde vara förenad, och derefter till Riksdagen i ämnet aflåta nådig framställning.

Häröfver har på nådig befallning Kammar-kollegium den 1 Juni 1871, sedan samtliga länsstyrelser blifvit hörda, afgifvit underdånigt utlåtande, deruti Kollegium, efter meddelande af hvad de särskilda länsstyrelserna i ämnet anført, till en början lemnat en redogörelse för innehållet af de författningar, som rörande brefbäringsskyldighetens ordnande nu äro gällande.

Af denna redogörelse framgår att, sedan dels genom Kongl. Cirkulärbrevet den 11 Juli 1811 stadgats, att brefbäringsskyldigheten vore att anse för ett emot kronoskjutsningar svarande allmänt besvär, hvilket likväl, efter noggrann urskiljning, icke borde sträckas längre än till vederbörande embets- och tjänstemäns bref i embetsärenden eller utgående kungörelser och påbud, som icke på annat sätt bekvämligen och med nödig skyndsamt kunde till bestämda ställen fortskaffas och hvartill ej heller borde anslås flera hemman och hemmansdelar än som för detta ändamål voro nödiga, dels ock Kongl. brevet den 9 Juni 1832 förklarar kronobrefbäringen vara ett emot krono- och reserv-skjutsskyldigheten svarande onus, så har genom Kongl. kungörelsen den 26 Juli 1834 blifvit föreskrifvet, det skyldigheten att utgöra kronobrefbäring vidlade frälse- och utsocknefrälsehemman under krigstid lika med krono- och skattehemman samt under fredstid emot dessa endast till hälften;

att till närmare ordning och kontroll vid kronobrefbäringens begagnande det blifvit genom Kongl. brevet den 4 December 1830 förordnadt, att denna brefbäring inom de län, der den enligt författningarne åläge hemmansegarne och af dem utgjordes, skulle högst två gånger i veckan ega rum på de dagar, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, efter vederbörandes hörande, utsattes, såvida icke ärendets vigt och angelägenhet gjorde undantag oundgängligen nödigt, såsom vid durchmarscher, kungs- eller kronoskjutsningar, skallgångar, skogseldar och mera dylikt, i hvilka

fall likväl innehållet af brefven borde af vederbörande tjänsteman, som desamma aflät, vid ansvar såsom för tjänstefel, i korthet utanpå antecknas; att sedan Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 22 April 1845 anhållit att, emär det vore med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att alla de hemman, hvilka kunde åläggas kronobrefbäring, borde deltaga uti utgörande af detta besvär gemensamt och efter enahanda grunder, som följdes i afseende på skjutsningsskyldigheten, Kongl. Maj:t täcktes, i öfverensstämmelse med ett af Rikets Ständer framställt förslag, utfärda författning om förändrade grunder för kronobrefbäringsskyldighetens reglerande, så har Kongl. Maj:t genom cirkulär den 30 November 1849 stadgat, bland annat, att bref i tjensteärenden emellan auktoriteter och tjänstemän eller betjente, som enligt gällande föreskrifter voro till kronobrefbärings begagnande berättigade, skulle, såvidt utan olägenhet ske kunde, med de ordinarie brefposterna afsändas, och borde således ordinarie kronobrefbäringen inskränkas till hvad som, med iakttagande häraf, erfordrades för brefvens fortskaffande, der posterna icke kunde dertill användas; att det ankomme på Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att bestämma emellan hvilka ställen ordinarie kronobrefbäring i tillämpning af förutnämnda stadgande skulle ega rum och hvarvid borde tillses, att nödigt samband emellan turerna i de särskilda fögderierna bereddes; att för den brefbäringsskyldighet, som sålunda fastställdes, samtliga innehafvarne af sådana hemman inom hvarje härad, som voro till kronobrefbäring pligtiga, skulle gemensamt ansvara antingen på det sätt, att dess fullgörande mellan utsatta stationer upplätes åt personer, som emot ersättning ville densamma sig åtaga, eller att, då dylik reglering icke tillvägabragtes, viss godtgörelse bestämdes för de hemman, hvilkas innehafvare, med afseende å hemmanens läge, kunde af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande varda utsedda att brefbäringen ombesörja, dock att, i händelse de brefbäringsskyldige inom något härad heldre önskade att vid dittills gällande grunder för brefbäringens besörjande förblifva, dervid tills vidare finge bero; att de ersättningar, som för brefbäringen komme att utgå, skulle af samtliga till kronobrefbäring pligtiga hemman i häradet utgöras i förhållande till hvarderas skyldighet att uti sådant besvär deltaga; att uti enahanda ordning, som beträffande ordinarie brefbäringen stadgats, nödig reglering jemväl borde uppgöras för besörjandet af den extra brefbäring, som tilläfventyrs kunde emellan de ordinarie brefbäringsturerna blifva af nöden, dock att sådan icke måtte begagnas vid andra tillfällen, än då särskilda viktiga omständigheter oundgängligen påkallade brefs afsändande, utan att tiden för ordinarie brefbäring eller postgång kunde afbidas; att, så snart reglering af kronobrefbäring vidtagit i enlighet med de förändrade grunder, som nu blifvit stadgade, de

särskilda friheter, som de till detta besvär utgörande enligt dittills stadgade grunder anslagna hemman tillgodonjutit, komme att vid samma tid upphöra och att i de län, där, enligt särskilda öfverenskommelser, kronobrefbäringen besörjdes utan att vissa hemman, emot befrielse från skjutsningsskyldighet, vore till dess utgörande anslagna, dervid komme att förblifva, intill dess fråga om förändring deruti af vederbörande väcktes, i hvilket fall enligt nu meddelade föreskrifter skulle förfaras.

I fråga derefter om reglering för framtiden af förevarande besvär, har Kollegium på anförda skäl förmått sig, lika med de flesta länsstyrelserna, icke kunna dela Riksdagens åsigt derom, att tjänstemännen borde åläggas sjelfva föranstalta om fortskaffandet af sina tjänstebref, utan afstyrkt meddelande af något stadgande i sådan syftning, hvarjemte Kollegium i sammanhang dermed anmärkt, att det icke allenast vore de civila tjänstemännen i egentlig mening, som komme att drabbas af kostnader och besvär om en dylik förändring skulle vidtagas, utan att äfven presterskapet och innehafvare af kommunala befattningar, såsom ordförande i kommunalstämmor och kommunalnämnder samt synnerligast fjerdingmän äfvensom kommunerna sjelfva skulle få vidkännas sin andel i dessa kostnader och besvär.

Likaledes funne sig Kollegium icke kunna tillstyrka vare sig brefbäringsskyldighetens öfvertagande af staten eller dess utsträckande, på sätt ifrågasatt blifvit, icke blott till alla derifrån lagligen befriade hemman, utan ock till alla dem, som erlade kommunala utskylder; och som Kollegium derjemte, vid öfveryägande af hvad General-poststyrelsen uti dess år 1869 afgifna förslag till allmän poststadga yttrat, funne det icke heller kunna anses lämpligt att, för beredande af vidare lättnad uti kronobrefbäringsbesväret, fribrefsrätten utsträcktes utöfver nu gällande stadganden, men deremot andra åtgärder syntes böra vidtagas för vinnande af detta ändamål och upphörandet af det i Riksdagens skrivelse anmärkta personliga tjänsteförhållande, hvilket brefbäringen flerstädes för hemmansegaren innebure och som för honom stundom måste kännas tryckande, har Kollegium i sådant afseende hufvudsakligen föreslagit:

att alla kungörelser och bref från länsstyrelserna måtte, der sådant lämpligen kunde ske, med allmänna posten direkt öfversändas till vederbörande länsmän, kyrkor och kommunalstyrelser,

att, så vidt sig göra läte, kronobrefbäringen må på entreprenad upplåtas åt pålitliga personer, som mot ersättning, utgående från samtliga till kronobrefbäring pligtiga hemman, åtog sig dels att två gånger i veckan fortskaffa brefven mellan de stationer, som af Kongl. Maj:ts Befallnings-

hafvande bestämdes, dels ock att besörja den extra brefbäring, som, utöfver de ordinarie brefbäringsturerne, kunde blifva nödvändig, samt

att om, sedan förändringen kommit till stånd, det skulle visa sig att å några orter kostnaden för brefbäringens besörjande ändock blefve för hemmansinnehafvarne betungande, de hemmansinnehafvare, hvilkas bidrag till brefbäringens besörjande uppginge till högre belopp, måtte för hvad kostnaden öfversköte t. ex. 8 R:dr för helt mantal erhålla ersättning af allmänna medel, för hvilket ändamål ett särskildt reservationsanslag borde å stat uppföras i likhet med hvad som sedan flera år tillbaka egt rum i afseende å skjutsningsbesväret;

varande slutligen af Kollegium anmärkt, att kronobrefbäringen skulle i betydlig mån underlättas, om kommunerna antingen hvar för sig eller, der sådant befundes ändamålsenligt, flera i förening finge sig ålagd den förbindelsen, att en eller två gånger i hvarje vecka, allt efter postgången i orten, från närmaste postanstalt eller å lämpligt ställe vid väg, der allmän post framginge, på sitt ansvar låta i lösväska, som General-poststyrelsen skulle på kommunens bekostnad tillhandahålla, afhemta ankommande kronobref och kungörelser med rättighet för kommunen att enskilda bref i samma väska fortskaffa; dervid dock någon af kommunalstyrelsen utsedd person borde vara ansvarig för såväl tjenstebrefvens och kungörelsernas emottagande och utdelande till vederbörande, som ock afsändande af uppläsnings- och mottagningsbevis, der sådana skulle aflemnas.

Sedan, med hänsyn till hvad Kammar-kollegium sålunda anmärkt, General-poststyrelsens utlåtande blifvit infordradt, har bemälda styrelse uti underdånig skrifvelse den 24 nästlidna Oktober till en början erinrat hurusom styrelsen redan förut i sammanhang med framställt förslag till förändrad taxering af de s. k. lösbrefven, väckt fråga om beredande för sockenlösväskor af afgiftsfri postbefordran och postbehandling samt att i anledning häraf Kongl. Maj:t uti nådig proposition till Riksdagen den 16 Februari nästlidna år förmålt sig vara sinnad att, derest förslaget om lösbrefvens taxerande såsom vanliga bref af Riksdagen antoges, meddela förordnande om en sådan afgiftsfrihet för sockenlösväskor, som General-poststyrelsen ifrågasatt. Vål hade nyssberörda förslag icke blifvit af Riksdagen bifallet, men General-poststyrelsen ansåge dock att, i händelse Kongl. Maj:t skulle finna någon väsentlig lättnad i kronobrefbäringsbesväret kunna åstadkommas genom en sådan utveckling af socken- eller kommun-lösväskor, som Kammar-kollegium antydt, något hinder icke borde möta för medgifvande af afgiftsfri postbehandling och postbefordran för samma väskor, helst den sportelersättning, som i sådant fall borde tillerkännas postpersonalen,

nalen, intilldess en normalstat för densamma kunde varda fastställd, icke skulle för år uppgå till mer än 4 à 5,000 R:dr, hvartill tillgång säkerligen komme att finnas å postverkets anslag till oförutsedda utgifter.

Då emellertid genom en anordning af nu omförmälda beskaffenhet, likasom genom kronobrefbäringens upplåtande å entreprenad, det med Riksdagens ofvan åberopade skrifvelse åsyftade ändamål, kronobrefbäringens skiljande från jordbruket, endast i mycket ofullständig mån skulle ernås, och då det derjemte måste anses icke allenast oegentligt utan äfven i mer än ett afseende mindre förmånligt att, jemte den allmänna postinrättningen hvilken befordrade såväl Statens som enskildes försändelser, en annan regelbunden postinrättning endast för meddelanden i tjensteväg, den s. k. kronobrefbäringen, af Staten underhölles, ansåge sig General-poststyrelsen icke böra tveka att begagna detta tillfälle för att till behandling upptaga jemväl den frågan, huruvida icke tiden kunde anses vara inne för hela den *Ordinarie* kronobrefbäringens öfvertagande af postverket.

Ett sådant öfvertagande skulle, enligt hvad General-poststyrelsen föreställde sig, böra ske på det sätt, att den nuvarande kronobrefbäringen ersattes dels genom inrättande af nya postgångar å de linier, hvilka, efter samråd med vederbörande länsstyrelser, befundes vara såväl för tjenstbrevens behöriga fortskaffande som för den enskilda brevexlingen mest ändamålsenliga, och dels genom öppnande å lämpliga orter af poststationer eller brefbärare-stationer, från och till hvilka de vederbörande, hvilka nu egde begagna sig af kronobrefbäring, sjelfva skulle hafva att med eller utan användande af lösväska befordra sina bref.

Till minskande af utgifterna för dessa nya postgångar, hvilka skulle ställas i förbindelse med förutvarande postlinier, torde, dels, i öfverensstämmelse med hvad å senare tider vanligen blifvit i afseende å nyinrättade lokala postgångar iakttaget, böra såsom ett vilkor för kronobrefbäringens utbytande mot postföring, stadgas, att åtminstone under de första fem åren tillfälle med eller utan kommunens mellankomst beredes till erhållande af postskjuts mot en viss maximilega, exempelvis 1 R:dr eller 1 R:dr 20 öre milen, dels ock å en del kortare linier, med jemförelsevis mindre antal försändelser, postföringen kunna åtminstone till en början besörjas med gående bud med en tjenstgöring i viss mån motsvarande den, som i andra mera tätt befolkade länder vore uppdragen åt s. k. landtbrefbärare.

För att den nuvarande ordinarie kronobrefbäringen skulle kunna till fullo ersättas af en sålunda utvidgad postutvexling fordrades emellertid vidare, att de, som nu egde rätt att begagna sig af den förra, sattes i till-

fälle att, utan uppföring af egna medel, anlita posten för fortskaffande af sina tjensten rörande bref och handlingar.

Härvid förekomme likväl, på sätt General-poststyrelsen i sitt år 1869 afgifna förslag till allmän poststadga redan framhållit, att flera omständigheter högt talade emot hvarje ytterligare utvidgning af fribrefsrätten.

Dessa omständigheter, hvilka verkat derhän att under de senare åren all rätt till portofri befordran med posterna blifvit upphäfd i Danmark, Tyskland, England, Italien och Spanien och att jemväl norska regeringen uti en underdånig framställning af den 30 December 1870 uttalat den åsigt, att äfven i Norge portofrihetens upphörande snart skulle ifrågakomma, voro hufvudsakligen följande:

att statsbudgetens särskilda konti i sjelfva verket blefve oriktiga, då en del af de öfriga administrationsgrenarnes utgifter under formen af afgiftsfri postbefordran öfverfördes på postverket;

att genom fribrefsrätten det vanligen blefve icke allenast den för statstjenstens bestridande nödvändiga korrespondensen, som komme att afgiftsfritt befordras genom postverket, utan till stor del också kommunernas samt enskildes försändelser;

att detta för postverkets ekonomi ofördelaktiga förhållande hindrade önskliga portonedsättningar samt utvidgningar och förbättringar af postinrättningen, helst det ålåge postverket att till andra statens kommunikationsinrättningar, jernvägar och telegrafer, utgifva ersättning för det biträde, hvarom de måste af detsamma anlitas;

att genom fribrefsrätten tjenstgöringen såväl för postanstalterna som för revisionspersonalen blifvit mera ansträngande och tidsödande;

att någon verksam kontroll emot fribrefsmissbruk i allmänhet svårligen kunde af postpersonalen utöfvas;

att, med den utvidgning fribrefsrätten under de senare decennierna erhållit, gränserna för densamma vore mycket svåra att bestämma, hvarför också de tidt och ofta förekommande fribrefsmissbruken i många fall kunde anses hafva sin grund i bristande kännedom om den utsträckning, hvori fribrefsrätten rätteligen finge anlitas; samt

att, der anledning till tvekan i sådant afseende förekomme, det mången gång måste vara förenadt med stor svårighet äfven för postverkets styrelse att afgöra frågan, emedan för dess pröfning erfordrades fullständig och detaljerad kännedom om tjenstgöringen inom öfriga afdelningar af statsförvaltningen.

Denna svårighet att afgöra, huruvida i förekommande särskilda fall en försändelse vore att anse såsom verklig affärdad i tjensteärende eller icke, skulle väl i någon mån kvarstå, äfven derest den nuvarande fribrefs-

rätten utbyttes mot ett stadgande, att belöpande postafgifter för tjänstebref skulle betalas af allmänna medel, men måste i detta fall, då bedömandet tillkomme en den afsändande tjänstemannen öfverordnad myndighet, som naturligtvis borde ega kännedom om hvad för tjänstens utöfvande verkligen erfordrades, blifva ringa i jemförelse med hvad förhållandet vore då kontrollen skulle utöfvas af postanstalterna.

I afseende härå borde ock erinras, dels att på senare tider, jemte den tillväxt i den vanliga korrespondensen, som år från år egt rum, så många nya bestyr med utvidgad paketförsändning, med¹ postanvisningar och postförskott, med bandförsändelser jemväl mellan inrikes orter, samt flerstädes med personbefordran och den mycket tidsödande afräkningen med poststationerna, för postanstalterna tillkommit, att de med den fåtaliga personalen vid de flesta postkontor och alla postexpeditioner omöjligen kunde, utan att försumma den korrespondens, för hvilken porto erlades, åt fribrefven egna den uppmärksamhet, som för vinnande af en verklig kontroll öfver fribrefsrättens utöfning erfordrades, helst fribrefven vanligen aflemnades till postanstalterna straxt innan posten skulle expedieras, dels ock att fullständig kännedom af alla hithörande författningar jemte den erfarenhet och det omdöme, som för deras rätta tillämpning vore nödiga, svårligen kunde förutsättas hos flertalet af de personer som vid postanstalterna användes till brefs emottagande, särdeles vid poststationerna, hvilkas föreståndare i allmänhet utgjordes af folkskolelärare, klockare, gästgifvare, bruksbokhållare m. fl., äfven af qvinnor. Och likväl blefve en mycket stor del af fribrefven expedierad genom poststationerna, hvilkas antal nu uppginge till 347, under det antalet af fullständiga fasta postanstalter, postkontor och postexpeditioner belöpte sig till endast 195.

Under sådana förhållanden måste General-poststyrelsen hysa en mycket berättigad tvekan att tillstyrka en så betydande utvidgning af fribrefsrätten, som skulle blifva följden af ett stadgande, att alla de bref, kungörelser o. s. v., för hvilka nu ordinarie kronobrefbäringen anlidades, borde fortskaffas af postverket, på samma vilkor, som i allmänhet gällde för postbefordran af bref i embets- och tjänsteärenden — en utvidgning af fribrefsrätten, som icke allenast komme att sträcka sig till kronofjerdingsmän, kyrkoherdar, kommunal- och fattigvårdsstyrelser m. fl., hvilka egde rättighet att begagna sig af kronobrefbäring men hittills icke varit i åtnjutande af fribrefsrätt, utan äfven skulle för förut fribrefsberättigade tjänstemän medföra befogenhet att för meddelanden i tjänsteväg anlita fribrefsrätten i vidsträcktare mån än förut varit dem medgifvet.

Deremot ansåge sig General-poststyrelsen ega skäl att ånyo fästa uppmärksamhet på ett redan förut af styrelsen väckt förslag, hvarigenom,

i sammanhang med upphäfvande af all fribrefsrätt, skulle åstadkommas en väsendtligen förändrad postbehandling af bref i tjensteärenden.

Detta förslag, hvilket enligt General-poststyrelsens åsigt skulle kunna genomföras utan några olägenheter, som uppvägte eller ens vore jemförliga med dem, som härflöto af den nuvarande fribrefsrätten, åsyftade meddelande af de bestämmelser,

att, i enlighet med den grundsats, som i fråga om telegrafverket och statens jernvägar redan vunnit tillämpning, postverket skulle tillerkännas rätt att för *alla* de försändelser, som genom dess försorg fortskaffades, uppbära de postafgifter, som enligt i allmänhet gällande taxor därför belöpte;

att för sådana tjänstebref och dylika försändelser, hvilkas postafgifter ansåges böra betalas af allmänna medel, dessa afgifter skulle utgöras medelst försändelserna åsatta, särskilda s. k. tjänstefrimärken;

att dylika frimärken, vid laga ansvar, icke skulle få användas till frankering af andra försändelser än sådana, i afseende å hvilka tillstånd dertill blifvit i behörig ordning lemnadt;

att till nödig kontroll härå hvarje försändelse, för hvilken postafgiften utgjordes med tjänstefrimärken, skulle vid inlemnandet finnas införd i så kallad postbok, hvilken i vanlig ordning, borde förses med intyg af vederbörande postexpedient, för att derefter tjena såsom verifikation vid redovisande af emottagna tjänstefrimärken; samt

att tjänstefrimärken skulle af General-poststyrelsen på requisition tillhandahållas vederbörande embetsverk emot den därför belöpande betalning.

Genom en dylik anordning skulle postverket otvifvelaktigt blifva i tillfälle att öfvertaga hela den ordinarie kronobrefbäringen utan särskildt anslag för sådant ändamål och, hvad anginge den i allmänhet endast undantagsvis förekommande extra kronobrefbäringen antog General-poststyrelsen att, i fråga om ersättande af kostnaderna för denna brefbärings besörjande, lämpligen kunde förfaras enligt de föreskrifter, som, beträffande utgifterna för telegrafering i tjensteärenden, blifvit meddelade i nådiga brefvet den 15 December 1854 och Statskontorets derpå grundade kungörelse den 18 Januari 1855.

Sålunda komme den af Riksdagen uttalade önskan om kronobrefbäringens skiljande från jordbruket att blifva fullständigt uppfylld under det på samma gång postförbindelserna vunne en utvidgning, som för brevexlingen i allmänhet vore både fördelaktig och af den ökade rörelsen påkallad.

Vidare kunde med fullt skäl antagas, att den ökade portouppbörd, som blefve följden af postförbindelsernas utvidgande och deraf härflytande tillväxt i postförsändelsernas antal, komme att i en icke alltför aflägsen

framtid verka derhän, att dels statsverket uti förökade årliga öfverskott å postmedlen erhöles mer än full godtgörelse för hvad detsamma hade att utbetala i postafgifter för sådana försändelser, som hittills åtnjutit fribrefsrätt, och dels, till ytterligare lättnad för korrespondensen, det enkla brefportot skulle kunna nedsättas till 10 öre eller deremot ungefärligen svarande belopp.

Hvad slutligen anginge beloppet af de utgifter, som statsverket kunde komma att få vidkännas för postbefordran af sådana försändelser, som hittills åtnjutit portofrihet, så mötte, vid försöket att i afseende härå åstadkomma en sannolikhetsberäkning, svårigheter dels deruti, att sedan lång tid tillbaka vigten å fribrefven funnes i fribrefsböckerna angifven utan iakttagande af stadgad vigtmoderation, dels ock deruti att, sedan vigtsatserna för bref nyligen blifvit inskränkta till ett antal af endast trenne, befordringsafgiften för tyngre försändelser derigenom undergått en betydlig nedsättning så att, t. ex. för ett bref af 24 orts vigt, portot, hvilket förut utgjort 96 öre, numera utgjorde endast 24 öre o. s. v., hvilken förändring af taxeringsgrunderna vore af synnerligen stor betydelse för de nu portofria försändelserna, emedan det just vore bland dem, som något större antal tyngre bref förekomme.

Med afseende härå och då det dessutom vore antagligt, att en icke obetydlig del tyngre försändelser, isynnerhet sådana som innehölle tryckta blanketter, årsberättelser, stämpladt papper o. s. v., framdeles komme att fortskaffas med paketpost, hvarigenom portot därför blefve än ytterligare nedsatt, ansåge General-poststyrelsen att, ehuru för de posttjensten icke rörande fribref, som under år 1871 befordrats med posten, belöpande portot beräknats till omkring 480,000 R:dr, det likväl kunde med sannolikhet antagas, att, äfven om posten hädanefter finge att befordra jemväl de försändelser, för hvilka nu den ordinarie kronobrefbäringen anlätades, de postafgifter, som för nu portofria försändelser horde till postverket erläggas, icke komme att öfverstiga 250,000 R:dr.

Sedan derefter jemväl Statskontoret den 18 nästlidna December afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och deruti anført, bland annat, dels att, i händelse General-poststyrelsens förslag om fribrefsrättens afskaffande vunne godkännande, det till gäldande af belöpande afgifter för nu portofritt befordrade försändelser föreslagna anslag torde, intilldess utredning vunnits om den del deraf, som för hvarje verk eller myndighet kunde erfordras, böra såsom *ett* anslag å riksstatens sjunde hufvudtitel uppföras, och dels att den extra kronobrefbäringen, hvilken endast sällan förekomme, syntes utan olägenhet eller synnerlig kostnad för statsverket kunna anordnas och bekostas af vederbörande tjenstemän mot ersättning af länsstyrelserna

från sjetta hufvudtiteln anslag till skrifmaterialier och expenser, har Kongl. Maj:t detta ärende Sig föredragas låtit; och som, då General-poststyrelsen funnit det möjligt för postverket att på en gång öfvertaga hela den ordinarie kronobrefbäringen, en sådan åtgärd, hvarigenom detta onus komme att, på sätt Riksdagen åsyftat, helt och hållet aflyftas från jordbruket, måste tillerkännas företrädet framför det af Kammar-kollegium framställda förslag, hvars tillämpning endast skulle medföra en jemnare fördelning af och lindringar uti nämnda besvär, samt jemväl den extra kronobrefbäringen synes lämpligen kunna, med jordbrukets befriande derifrån, anordnas på sätt General-poststyrelsen och Statskontoret i afseende derå föreslagit, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen,

att den skyldighet till ombesörjande af allmänna kungörelsens, tjenstebrefs o. s. v. fortskaffande, som nu under benämning af *kronobrefbäring* åligger krono-, skatte- och allmänna frälsehemman, må med utgången af innevarande år upphöra och bestyret med den s. k. *ordinarie* kronobrefbäringen i stället öfvertagas af Postverket, hvilket i sådant afseende skulle hafva dels att i de särskilda orterna i samband med förut varande postvägar inrätta nya postgångar å de linier, som efter vederbörande Länsstyrelsers hörande prövas såväl för kronobrefvens behöriga fortskaffande som för den enskilda brefvexlingen mest ändamålsenliga och dels att å lämpliga punkter, — om så skulle erfordras, en inom hvarje socken, — öppna poststationer eller brefbärarestationer, der de, hvilka för närvarande ega begagna sig af kronobrefbäringen, skulle vara skyldiga att i eller utan lösväska aflemna och afhemta sina ifrågavarande försändelser; — allt emot det att, till beredande af tillgång för bestridande af härmed förenade kostnader, ett förslagsanslag varder å sjunde hufvudtiteln anvisadt för att, efter upphäfvande af fribrefsrätten och enligt de närmare föreskrifter, som Kongl. Maj:t kan finna godt att meddela, användas till betalande af belöpande vanliga postafgifter ej mindre för kronobrefven än äfven för alla andra till postbefordran aflemnade tjenstebref och öfriga sådana försändelser, som på grund af sin likhet med tjenstebrefven hittills varit portofria; varande det anslag, som för berörda ändamål skulle erfordras, i den nådiga propositionen om statsverkets tillstånd och behof beräknadt till ett belopp af 250,000 R:dr.

De till detta ärende hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas, och förblifver Kongl. Maj:t Riksdagen med all kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. Fr. Wern.

Utdrag af protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 30 Janu-
ari 1873.

N ä r v a r a n d e :

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
samt Statsråden:

Bredberg,
Berg,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Weidenhielm och
Friherre *Alströmer*.

Departements-chefen uppläste härefter till justering följande, i öfver-
ensstämmelse med Kongl. Maj:ts, på Stats-Rådets enhälliga tillstyrkande,
fattade beslut, uppsatta förslag till Kongl. Maj:ts Nådiga Propositioner till
Riksdagen, nemligen:

3:o enligt beslut den 3 innevarande månad.

---

g) em upphörande af den vissa hemman nu åliggande såväl ordinarie
som extra kronobrefbäring och den förras öfvertagande af Postverket;

Hans Maj:t Konungen täcktes, enligt Stats-Rådets under-
dåniga tillstyrkande, i nåder gilla berörda förslag, sådana
de finnas detta protokoll bilagda, och befalle, att, i öfver-
ensstämmelse dermed nådiga Propositioner skulle till Riks-
dagen aflåtas.

Ex protocollo
Mildhog Lundgren.